

ЧРЕЗ

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА РАЯ НАЗАРЯН

03
13
✓

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Г-Н АНДРЕЙ ЧОРБАНОВ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НАЗАРЯН,
УВАЖЕМИ ГОСПОДИН ЧОРБАНОВ,

На основание чл. 79, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасям предложения за изменение и допълнение на приетия на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Закона за предучилищно и училищно образование, №51-502-01-37/21.07.2025 г., внесен от Министерския съвет, както следва:

1. Създава се нов параграф :

В чл. 50, ал. 1, т. 5 след думата „свързани с“ се добавя „мониторинг и“.

Към функциите на специализираните звена експлицитно се добавя и функцията за мониторинг на провежданата държавна политика в областта на образованието.

2. Параграф 26 се прави следното допълнение:

В чл. 80, ал. 2 след думата „задочна“ се поставя запетая и се добавя думата „комбинирана“.

Към останалите форми на обучение при които се допускат изключения от общообразователната подготовка се добавя и комбинирана форма за обучение се допуска изключение от общообразователната подготовка

3. В параграф 32 за чл. 95 се правят следните изменения и допълнения:

3.1. ал. 1 се изменя така:

- В текста преди точка 1 думите „всички ученици“ се заменят с „всеки ученик“.

Думите „които се обучават“ се заменят с „който се обучава“.

- В т. 1 думата „ученици“ се заменя с „ученик“. Думите „които се обучават“ се заменят с „който се обучава“.

- В т. 2 думата „ученици“ се заменя с „ученик“. Думите „които се обучават“ се заменят с „който се обучава“.

3.2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Индивидуалният учебен план по ал. 1 се утвърждава със заповед на директора и изпълнението му се контролира от регионалното управление на образованието в началото на всеки учебен срок“.

Запазва се досегашната функция на РУО да контролира индивидуалните учебни планове, но се утвърждава този контрол да бъде в началото на всеки срок.

3.3. В ал. 5 след думата „предмети“ се добавя „или частично включване в учебния час“.

Разширяват се възможностите на индивидуалния учебен план, като се допуска и частично включване в учебни предмети за част от времето, за да се осигури повече

възможност за деца със специални образователни потребности да участват в общообразователната подготовка.

3.4. В ал. 6 след думите „училищния учебен план“ се поставя запетая и се добавя „както и определяне кои от тези предмети се преподават по индивидуална учебна програма или в рамките на общообразователната подготовка.“.

Уточнява се съдържанието на индивидуалния план, който включва и информация, които от учебните предмети се преподават по индивидуална учебна програма.

3.5. АLINEя 7 се изменя така:

„(7) Когато при преглед на напредъка ученикът по ал. 1, т. 1 не постига изискванията на учебната програма по учебен предмет от индивидуалния учебен план, екипът за подкрепа за личностно развитие разработва индивидуална учебна програма по този учебен предмет, която се утвърждава от директора на училището.“.

4. В параграф 36 за чл. 102 се прави следното допълнение:

Създава се нова ал. 5:

„(5) Училището организира целодневна организация на учебния ден за ученик със специални образователни потребности, който се обучава в индивидуална форма на обучение, при желание на родителите, в съответствие с оценката на потребностите, индивидуалния учебен план на ученика и преглед на напредъка.“.

5. В параграф 37 за чл. 103 се прави следното допълнение:

Създава се нова алинея 3:

„(3) За ученици със специални образователни потребности, които се обучават в комбинирана или индивидуална форма на обучение, продължителността на учебните часове и почивките между тях се определят за всеки учебен предмет в индивидуалния учебен план.“.

6. В параграф 39 за Чл. 107 се правят следните изменения и допълнения:

6.1. текстът на ал. 2 т. 6 се запазва

6.2. В ал. 2 се добавя т. 7 :

„7. ученик в подготвителен езиков клас.“

6.3. В предлаганата нова редакция на ал. 4 думата „функционална“ се заличава.

6.4. В предлаганата редакция на чл. 5 думите „цялостна“ се заличават.

6.5. В предлаганата нова ал. 6 думата „цялостна“ се заличава.

6.6. В предлаганата нова ал. 7 думата „цялостна“ се заличава.

6.7. Създава се нова ал.8:

„ (8) В случай, че родителите не са съгласни с направената препоръка въз основа на изводите в повторната оценка на потребностите по ал. 6, директорът инициира процедура по медиация съгласно Закона за медиацията.“

6.8. Създава се нова ал. 9:

„(9) Формата на обучение се определя от директора на училището съгласно споразумението постигнато в рамките на проведената процедура по медиация.“

6.9. Създава се нова ал. 10:

(10) В случай че проведената медиация не завърши с постигане на споразумение, директорът определя формата на обучение съобразно заключението по ал. 7.

6.10. Създава се нова ал. 11:

(11) Решението по алинея 10 може да се обжалва по административен ред пред регионалното управление на образованието.“

Предложенията по чл. 107 са свързани с прецизиране на характера на оценката – индивидуална оценка на потребностите, която няма нужда да бъде допълнително характеризирана като „цялостна“ или „функционална“. Условия, които осигуряват възможност с родителите да бъде постигнато разбирателство, както и се въвежда възможността родителите да обжалват по административен ред оценката пред РУО.

7. В параграф 50 за Чл. 120 се прави следното допълнение:

7.1. След предлаганата ал.9 се създава нова ал.10:

„(10) Когато се установи на база на оценката на напредъка, че учениците по ал. 7 не са постигнали изискванията на учебната програма по учебен предмет от училищния учебен план, за обучение по този предмет се изготвя индивидуална учебна програма.“.

Създават се повече възможности за проследяване на напредъка на ученика и в резултат на това да се преминава към индивидуална учебна програма по съответния предмет, по който има изоставане.

8. В параграф 66 за чл. 151 се прави следното допълнение:

8.1. След създадената т. 3, поради предлагана нова т.2, се създава нова т. 4:

„3. Подпомагане провеждането на обучение по индивидуални учебни програми“. Прецизира се, че учебните помагала имат функция и при провеждане на обучение по индивидуални учебни програми.

9. Създава се нов параграф :

В чл. 171 в алинея 1 се добавя нова т. 14:

„14. да получат достъп до социални услуги в рамките на образователния процес и в сградата на детската градина или училището“.

Допълват се правата на децата и учениците с правото на достъп до социални услуги в рамките на общообразователния процес.

10. Създава се нов параграф :

В чл. 174 се правят следните изменения:

- В алинея 3 след думата „образование“ се добавя „и приемане на общи планове за интегрирана подкрепа със социални услуги, в случай че такива се ползват от детето или ученика.“.

- В алинея 4 след думата „поведение“ се поставя запетая и се вмъква следното изречение „приемане на общи планове за интегрирана подкрепа със социалните услуги, ползвани от детето или ученика, включително при прилагане на механизми за въздействие“, след което се поставя запетая.

- В алинея 5 след думите „работа с“ се добавя „децата и“.

Допълва се подкрепата за личностно развитие и чрез ползване на социални услуги.

11. В параграф 89 за чл. 176 се правят следните изменения и допълнения:

11.1. Създава се нова алинея 3:

„(3) Подкрепата за личностно развитие включва условията на средата, дейностите за личностно развитие и тяхната продължителност, интензивността на подкрепата, както и видовете ангажирани специалисти с нея“.

Предлага се допълнение, което уточнява, че дейностите за личностно развитие включват и интензивността на подкрепата.

11.2. Досегашната ал. 3 става ал. 4, а предлаганата нова ал. 4 става ал. 5

11.3. В предлаганата нова ал. 5 се предлага допълнение след „се определя координатор“ се добавя „на“.

Предложението е редакционно.

12. В параграф 90 за чл. 177 се прави следното допълнение:

12.1. В чл. 177 се създава нова алинея 6:

„(6) Всяко дете и ученик може да се ползва от дейности от общата, допълнителната или от комбинация от дейности от двата вида подкрепа в зависимост от неговите индивидуални потребности.“.

Изяснява се възможността децата и учениците да ползват всички видове личностна подкрепа – и обща и допълнителна.

13. В параграф 91 за чл. 178 се правят следните изменения и допълнения, като параграфът добива изцяло нова редакция:

13.1. В алинея 1 т. 13 предлаганото допълнение „поведенчески или“ се заличава.

13.2. В алинея 1 се добавят нови точки 15, 16, 17, 18, 19 и 20 :

15. психологическа подкрепа;

16. програми за социално -емоционално учене

17. програми за подкрепа на деца и ученици с прояви на поведенческо затруднение, преживели травма и деца в риск от бедност и социално изключване;

18. програми за превантивна подкрепа на обучителни затруднения чрез предоставяне на адаптирани учебни материали, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали и специалисти;

19. подкрепа, консултиране и сътрудничество с родителите;

20. ползване на социални услуги интегрирано в образователния процес, включително и в сградата на образователната институция;

13.2. в алинея в след думата „училища“ се премахва „и“, поставя се запетая, и след думата „развитие“ се добавя „и социални услуги.“.

13. 3. в алинея 3 след думите „детски градини“ премахва се точката и се добавя „и училища с предучилищни групи.“.

13.4. Добавят се нови алинеи 5 и 6.

(5) Общата подкрепа по ал. 1, т. 12, 13, 16, 17, 18 и 19 се предоставя от постоянно действащ училищен екип за подкрепа за личностно развитие в детската градина или в училището, създаден със заповед на директора, и със състав, отговарящ на изискванията на чл. 188 ал. 4.

(6) Дейностите за общата подкрепа по чл. 1, ал. 1 могат да бъдат финансирани и по национални програми.

Разширяват се дейностите за обща подкрепа с програми за превантивна работа по отношение на прояви на проблемно поведение, травма и др., въвеждат се програми за социално-емоционално учене и възможност да се ползва подкрепа през социални услуги. Създава се и постоянно действащ екип от специалисти в образователната институция.

14. Създава се нов параграф :

Създава се нов член 182а:

„Чл. 182а Достъпът до социални услуги в рамките на сградата на детската градина или училището се осигурява чрез подходящи помещения и/или специализирана среда и гарантира свободен достъп до социални услуги на учениците в рамките на образователния процес.“

Създаденият нов член осигурява възможността да се предоставя подкрепа от социални услуги в рамките на образователния процес.

15. В параграф 90 за чл. 187 се правят следните изменения и допълнения:

15.1. В алинея 1, т. 2 след думите „комуникационни“ се добавя „и поведенчески“.

15.2. В алинея 1, т. 3 след думите „дидактически материали,“ се добавят учебни помагала, включително адаптирани“ и се поставя запетая.

15.3. Добавят се в алинея 1 нови точки 6, 7 и 8 , 9 и 10:

„6. осигуряване на пространство за интензивна допълнителна подкрепа;

7. прилагане на програми за обучение и развитие на способностите на деца и ученици с изявени дарби;

8. прилагане на програми за развитие на житейски и социални умения; 5

9. частично включване в един или повече учебни часове на база на дневен график на дейностите, предложен в оценката на потребностите;

10. Осигуряване на специален педагог по смисъла на чл. 190, ал. 2.“

Прецизират се специфичните затруднения, при които се предоставя психо-социална рехабилитация по ал. 1 като се допълват и поведенческите затруднения; допълват се учебните пособия, към материалите условия, които следва да се осигуряват като част от допълнителната подкрепа, разширяват се дейностите за подкрепа като част от допълнителната подкрепа.

15.4. предложената нова алинея 3 се изменя така:

„(3) Допълнителната личностна подкрепа се предоставя съобразно оценка на потребностите със съдържание, обхват и степен на интензивност, които са определени в държавния стандарт за приобщаващото образование.“

Въвежда се, че допълнителната подкрепа ще се предоставя с различна интензивност, която ще бъде определена в държавния стандарт за приобщаващото образование.

15.5. Досегашната ал. 4 става ал. 5 се променя така:

„(5) Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява от детските градини, от училищата, от центровете за подкрепа за личностно развитие, включително от центровете за специална образователна подкрепа, и от специализирани обслужващи звена и от социални услуги, чрез общ интегриран план за подкрепа.“

Допълват се социалните услуги към институциите, които осигуряват допълнителна подкрепа.

16. В параграф 95 за чл. 188 се правят следните изменения и допълнения:

16.1. В предлаганата нова редакция на ал. 1 думите „цялостна функционална“ се заличават.

16.2 . В алинея 2 в края на изречението се премахва точката и се добавя „и изготвя съвместни планове със социални услуги.“.

16.3. В алинея 4 след думите „да се включват“, се добавя „учители“.

16.4 В алинея 5 след думата „родители“ се премахва запетаята и се добавя „и с други специалисти, полагащи грижи за детето или ученика, в т.ч. специалисти от социални услуги“ и се поставя запетая.

Редакция на текстовете с цел изясняване и допълване на възможността за участие на специалисти от социални услуги при необходимост.

17. В параграф 96 за чл. 189 се правят следните изменения и допълнения:

Текстът на чл. 189 се изменя така:

„Чл. 189. (1) Екипът за подкрепа за личностно развитие в детската градина или в училището за съответно дете или ученик:

1. идентифицира силните страни на детето или ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване;

2. извършва оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика и оценка на изпълнението на плана за подкрепа;

3. изготвя и реализира план за подкрепа на детето или на ученика;

4. извършва наблюдение и преглед на напредъка на детето или ученика;

5. обновява плана за подкрепа на детето или ученика в съответствие с резултатите от наблюдението и прегледа на напредъка съгласно т. 4;

6. осъществява дейности за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности в рамките на целодневната организация на учебния ден, включително по интегриран план за подкрепа съвместно със социалните услуги, както и в специализирана среда за допълнителна подкрепа за личностно развитие;

7. изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.“.

Допълване и прецизиране на функциите на екипа за личностно развитие.

18. В параграф 97 за чл. 190 се правят следните изменения и допълнения:

Чл. 190 се изменя така:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) В състава на екипите по ал. 1 се включват ресурсни учители, специални педагози, включително от центровете за специална образователна подкрепа, специални училища, психолози, логопеди, и други специалисти и специалисти от социални услуги при необходимост“.

2. Текстът на алинея 3 се изменя така:

„(3) Екипът по ал. 1:

1. въз основа на оценките на екипите по чл. 188, ал. 1 предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование да одобри или да не одобри предоставянето на допълнителна подкрепа по чл. 187, ал. 1, т. 2 - 5 на децата и учениците със специални образователни потребности и деца с хронични заболявания;

2. въз основа на заявление на директора на съответната детска градина и училище, когато не може да се формира екип по чл. 188, подпомага със специалисти

извършването на оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на децата и учениците по чл. 187, ал. 2.;

3. организира повторна оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности и с хронични заболявания при несъгласие на родителя с оценката на екипа за подкрепа за личностно развитие по чл. 189, т. 2 или с предложената допълнителна подкрепа и предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование да одобри или да не одобри предоставянето на допълнителна подкрепа;

4. организира повторна оценка на индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности в случаите по чл. 107, ал. 5 и предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование да одобри или да не одобри заключението за предложената форма на обучение;

5. По заявка на родител извършва оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици със специални образователни потребности, за насочване за обучение в специалните училища по чл. 44, ал. 1, т. 1, в специалните групи по чл. 194, както и в центровете за специална образователна подкрепа, и предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование да одобри или да не одобри насочването;

6. подпомага процеса на осигуряване на допълнителната подкрепа, като обсъжда с екипа за подкрепа за личностно развитие резултатите от нея и динамиката в развитието на детето или ученика в резултат от предоставянето ѝ при възникнала необходимост и след заявление на директора на детската градина или училището до директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;

7. предлага и организира при необходимост предоставянето на методическа подкрепа и супервизия на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие за работата им с деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания и с поведенчески затруднения и за предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците по чл. 187, ал. 2;

8. информира родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със специални образователни потребности след VII и X клас;

9. извършва преценка за обучението на ученика по чл. 111, ал. 5;

10. отлага по обективни причини от задължително обучение в I клас деца със специални образователни потребности, но за не повече от една учебна година;

11. предлага и организира подкрепа на детската градина и училището при създаването на сигурна образователна среда и развитието на социално-емоционалните умения на децата и учениците чрез обучени психолози – ментори от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, както и при прилагането на средства за допълваща и алтернативна комуникация и на други специализирани средства и технологии за обучението на децата и учениците;

12. изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.“

3. Алинея 4 се променя така:

„(4) Предоставянето на методическата подкрепа и супервизия по ал. 3, т. 7 може да се осъществява и от екипи на детски градини и училища, на центрове за подкрепа за личностно развитие, включително на центрове за специална образователна подкрепа, на доставчици на социални услуги, на юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност в обществена полза в областта на приобщаващото образование, както и на висши училища, в зависимост от конкретните потребности самостоятелно или съвместно с екип на Регионалния център за подкрепа на приобщаващото образование.“.

Допълване и прецизиране на функциите на екипите към регионалните центрове за подкрепа на приобщаващото образование.

19. В параграф 98 за чл. 192 се правят следните изменения и допълнения:

19.1. предлаганата ал. 4 добива следната редакция:

„(4) При увеличаване на броя на децата и учениците в група или паралелка, и при необходимост след оценка на потребностите за ученик със специални образователни потребности се назначава помощник на учителя по предложение на екипите по ал. 3. Когато в групата или паралелката има дете или ученик с увреден слух, чието обучение се нуждае от подкрепа от специалист по български жестов език, се назначава помощник на учителя, който е носител на българския жестов език или който владее български жестов език.“.

19.2. предлаганата ал. 5 добива следната редакция:

„(5) Детските градини и училищата осигуряват гъвкава и динамична организация на средата според индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности, която включва и организиране на пространства и кътове за работа в рамките на стаята на групата и на класната стая, както и на пространства за интензивна допълнителна подкрепа в средата на детската градина или на училището.“.

Прецизират се възможностите за назначаване на помощник на учителя, както и се въвеждат специфично пространствата за интензивна допълнителна подкрепа към детските градини и училищата.

20. В параграф 99 за член 193 се правят следните изменения и допълнения:

20.1. Предлаганото изменение на ал.1 добива следната редакция:

„(1) В детските градини и в училищата обучението на деца и ученици със специални образователни потребности, за които оценката на индивидуалните потребности по чл. 188 е установила необходимост от допълнителна подкрепа, се подпомага от специален педагог, ресурсен учител и/или от други специалисти, съобразно потребността на детето и ученика.“.

20.2. Предлаганото изменение на Алинея 2 добива следната редакция:

„(2) Броят на ресурсните учители и на другите специалисти, осъществяващи ресурсното подпомагане и другите дейности за допълнителна подкрепа и броя на часовете за ресурсно подпомагане, се определят в зависимост от броя на децата и учениците с потребност от допълнителна подкрепа и от определените им съдържание, обхват и степен на интензивност на допълнителната подкрепа.“.

Прецизират се организацията на предоставяне на допълнителната подкрепа и определянето на ангажираните специалисти и броя часове ресурсно подпомагане.

20.3. Създава се нова алинея 5:

„(5) Изискванията и функциите на специалния педагог се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.“.

20.4. Предлаганата по вносител ал. 5 става ал. 6 и придобива следната редакция:

„(6) Учителят в групата за предучилищно образование или учителят по съответния учебен предмет, специалният педагог и/или ресурсният учител, или помощникът на учителя работят съвместно при подготовката и провеждането на педагогическата ситуация или на учебния час.“.

Въвежда се специфично указанието, че в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование ще се уточнят функциите на специалния педагог. Както и се прецизира текстът предложен от МС по отношение на съвместната работа на учителя и ресурсния учител или специалния педагог.

21. В параграф 100 за чл.194, се прави следното изменение:

В алинея 1 текстът „т. 1 и 2“ се заличава.

22. В параграф 104 за чл. 199 се прави следното допълнение:

21.1. към предлаганата нова ал. 3 се създава точка 5:

„5. включване в дейности за обща подкрепа за превенция на проблемното поведение.“

Допълват се дейностите, които се предприемат, когато е налице проблемно поведение от ученик.

23. В параграф 112 за чл. 208 се прави следното допълнение:

В член 208 се алинея 1 се изменя така:

„(1) Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина или училището се осъществяват редовно, както и всеки път, когато конкретна ситуация или потребностите на детето или ученика го прави необходимо, чрез индивидуални консултации и срещи, общи родителски срещи или групи за взаимопомощ, обучения и медиация.“.

Допълват се текстовете във връзка с изискването за взаимодействие с родителите, като се посочва по-изчерпателно какви са разнообразните форми на взаимодействие и се уточнява, че такова се прави и редовно, и по необходимост.

24. Създава се нов параграф :

В чл. 219, алинея 1 се създава нова т. 7:

„т. 7. Да получават супервизия в изпълнение на своите работни задачи.“.

Допълват се правата на педагогическите специалисти с правото на супервизия.

25. В параграф 147 за чл. 282 се прави следното допълнение:

В алинея 4 се добавя нова т. 7:

„7. избор на комбинирана форма, която включва съчетаване на дневна и индивидуална и изисква допълнителен ресурс за обезпечаване реализацията на индивидуалния учебен план.“.

Въвежда се уточнение при организацията на финансирането, свързана с предоставянето на комбинирана форма на обучение.

26. В параграф 159 за параграф 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

26.1. Точка б се изменя така:

„б. Дете или ученик в риск е дете в риск по смисъла на Закона за закрила на детето.“

26.2 Добавя се нова точка ба:

„ба. Дете или ученик с поведенческо затруднение или с травма е дете или ученик с клинично установено състояние от клиничен психолог или психиатър.“.

26.3. Предлаганата точка 28а придобива следната редакция:

„28а „Пространство за интензивна допълнителна подкрепа“ е физическо пространство, което осигурява необходимите материални условия за провеждане на дейностите за допълнителна подкрепа, което може да се ползва и от социални услуги, ако чрез тях се предоставя допълнителната подкрепа.“.

26.4. След предлаганата нова точка 28 б се създава нова точка 28в:

„28в. "Супервизия" е професионална подкрепа на педагогическите специалисти за повишаване на техните професионални умения, знания и нагласи с цел постигане и поддържане на професионална компетентност и за преодоляване на затруднения от професионален, психологически и емоционален характер.“.

ВНОСИТЕЛИ:

Морданка Анинова Франдъкова

Андрей Иванов Чорбанов

Пия Николаева Франкова

Марияна Радева Бозданчева

Исмаил Умиев Осман

Фатима Исмаил Мехмед

Детелин Виринджински

Десисла Динкова Теткова

Христина Иванова Георгиева

Фиданка Иванова Казарова